

Kriza Osmanskega cesarstva

se prične v 16. st zaradi gospodarske krize, ki prerašča v družbeno. Družba temelji na fevdalnih odnosih, večino zemlje ima sultan, ki jo deli spahijam in uradnikom kot plačilo za službo; fevd=timar→timarski sistem, v 16. st ta razpade, spahije si prilaščajo zemljo, osvajanja se prenehajo (Evropa Turčijo vojaško prehititi), ne more več zavzemat novih ozemelj, fevdalci ne dobijo več zemlje, zato se ne vojskujejo več, morala je slabša, država mora preskrbeti najemniško vojsko, za kar potrebuje denar, zato so davki večji. Spahije si prilaščajo dajatve, postavljajo nove, čedalje pomembnejši so ljudje z kapitalom (trgovci, obrtniki), ljudje kupujejo zemljo, bogatijo, imajo večjo moč, v najslabšem položaju je raja; čiflučenje-trgovci kupujejo zemljo; do krize pride tudi med janičarji. Glavni vojaški porazi: bitka pri Sisku l. 1593, pred tem je poražena turška mornarica leta 1571 pri Lepantu; bitki pri Sisku sledi dolga vojna do leta 1606, izid je status quo, na pogajanjih sultan prvič prizna nemško državo za enakovredno; po vojni pride do poskusov reforme, na čelu države so bili vezirji Čuprilići (rank takoj za sultanom); N reforme so uspele, pride do prepovedi prodaje zemlje, skušajo uvesti disciplino; 1683 obleganje Dunaja, ki pa ga niso zasedli; Dunaj je rešila Poljsko-Nemška vojska pod vodstvom Jana Sobieskega; porazu Turkov je sledilo turško umikanje-v Dunajski vojni, ki je trajala do 1699; Habsburška vojska prodre celo do Makedonije, vendar se pozneje umakne, dol. območja Turčija izgubi (Ogrsko, Slavonijo, Liko, Benečani dobijo Dalmacijo); spet pride do množičnih migracij na Balkanskem polotoku; s Turki se umikajo muslimani; ko se nem. vojska umakne, se začnejo z njimi umikati tudi Srbi, na ta območja se naselijo Albanci; 1699-sklenjen mir; Meja Srbov se ustali na Savi in Donavi; vsaka stran ne meje naseljuje prebivalstvo: Vojvodina: Hrvati, Madžari, Vlahi; v zač. 18.st se v razmere na Balkanu vmeša Rusija (zaplete se v vojne s Turki); Srbi iščejo zaveznika v Rusiji;